

Sygn. akt

III AUa 425/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **3 listopada 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Ewa Madera
	Protokolant	St. sekr. Sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **23 października 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **31 marca 2014 r.** sygn. akt **IV U 2467/13**

I. z m i e n i a zaskarżony wyrok jak również poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R. z dnia 18 września 2013 r. w ten sposób ,że przyznaje wnioskodawcy ,M. B. prawo do emerytury od daty złożenia wniosku ,

II. z a s ą d za od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy M.

B. kwotę 210 zł (słownie: dwieście dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu .

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 listopada 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z 18.09.2013 r. odmówił M. B. prawa do emerytury argumentując, iż nie spełnia on warunków wymaganych do jej uzyskania albowiem nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, lecz 14 lat 11 miesięcy i 4 dni.

Zakład podał, że okresy te przypadają w trakcie zatrudnienia w P. (...) od 14 września 1981 r. do 25 listopada 1981 r. i od 26 listopada 1981 r. do 17 lipca 1982 r. oraz w (...) od 25 maja 1983 r. do 31 sierpnia 1991 r. i od 1 września 1991 r. do 16 października 1991 r. z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia zostały wskazane przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43).

W odwołaniu od powyższej decyzji pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to art. 7, 77 i 107 kpa przez niewyjaśnienie podstawy faktycznej sprawy, w szczególności nie uznanie za udowodniony okresu pracy w szczególnych warunkach w (...) od 18 lipca 1982 r. do 30 września 1982 r., naruszenie przepisu art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. powołanego w decyzji organu rentowego przez ich niezastosowanie, w sytuacji gdy wnioskodawca wykazał przesłanki nabycia prawa do emerytury oraz naruszenie § 2 przywołanego rozporządzenia przez nieuwzględnienie jako okresu pracy w szczególnych warunkach czasokresu zatrudnienia od 18 lipca 1982 r. do 30 września 1982 r. pomimo przedstawienia na tę okoliczność świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podkreślając, że nie ma podstaw do uwzględnienia roszczenia i przyznania M. B. prawa do emerytury w trybie art. 184 ustawy emerytalnej.

Zakład podkreślił, że M. B. na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 14 lat 11 miesięcy i 4 dni pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wskazał, że okres pracy przypadający po powrocie wnioskodawcy z kontraktu zagranicznego do czasu podjęcia pracy w firmie (...) nie stanowi okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ani też okresu nieskładkowego.

Wyrokiem z 31.03.2014 r. sygn. akt IV U 2467/13 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie M. B..

Sąd ustalił, że M. B. urodzony (...)w okresie od 6 stycznia 1978 r. do 19 maja 1983 r. zatrudniony był w (...) S., później P. – (...).

W okresie od 26 listopada 1981 r. do 17 lipca 1982 r. wnioskodawca przebywał na budowie eksportowej w Iraku. W dniach 18 lipca do 24 lipca 1982 r. nastąpił powrót do kraju, od 26 lipca do 24 sierpnia 1982 r. wnioskodawca korzystał z urlopu wypoczynkowego dewizowego, od 25 sierpnia do 7 września 1982 r. z dni wolnych po eksporcie z tytułu różnic czasu pracy. Następnie od 3 września do 30 września 1982 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim, a od 1 października do 10 października 1982 r. na urlopie bezpłatnym. Do pracy po eksporcie M. B. powrócił 11 października 1982 r.

Dalej Sąd ustalił, że pracodawca wydał odwołującemu świadectwo potwierdzające wykonywanie pracy w warunkach szczególnych przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości od 14 września 1981 r. do 25 listopada 1981 r. oraz

od 26 listopada 1981 r. do 10 października 1982 r. z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego przypadającego od 1 do 10 października 1982 r.

W ocenie Sądu organ rentowy zasadnie nie uwzględnił przy ustalaniu stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych okresu tzw. rozliczeń po eksporcie przypadającego od 18 lipca 1982 r. do 30 września 1982 r. po powrocie z budowy eksportowej w Iraku, gdzie wnioskodawca skierowany został przez przedsiębiorstwo (...). Okres ten obejmuje czasokres powrotu do kraju, dni urlopu wypoczynkowego dewizowego oraz dni wolne po eksporcie z tytułu różnic czasu pracy. Niewątpliwie wspomniany okres „rozliczeń po eksporcie” nie został wymieniony jako składkowy w art. 6 czy też jako nieskładkowy w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z 22.05.2013r., sygn. akt IIIUZP 1/13, w której stwierdzono, że okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy, przewidziany w § 9 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicę w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst: Dz. U. z 1986 r. Nr 19, poz. 101 ze zm., od dnia 10 lipca 1990 r. § 10 ust. 4 tego rozporządzenia, jednolity tekst: Dz. U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.), nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia Sąd powołał również art. 477¹⁴ § 1 kpc.

W apelacji od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił:

- naruszenie art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.) poprzez ich nie zastosowanie, w sytuacji gdy ubezpieczony wykazał przesłanki nabycia prawa do emerytury, w szczególności wykonywanie przez 15 lat pracy w szczególnych warunkach,

- naruszenie § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. poprzez nieuwzględnienie określonego w przedstawionym świadectwie pracy okresu pracy w szczególnych warunkach od 26.07.1982 r. do 30.09.1982 r.,

- naruszenie § 10 ust. 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 27.12.1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz. U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259) poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, a zatem nie zalicza się do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu apelacji zasygnalizowano, że gdyby nawet podzielić stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do zaliczenia „po eksporcie” dni wolnych z tytułu różnic w czasie pracy, to pozostały do zaliczenia dni związane z niewykorzystanym urlopem wypoczynkowym oraz dni związane z korzystaniem ze zwolnienia lekarskiego (od 3.09. do 30.09.1982 r.). Ten ostatni okres przypadał przed 14.11.1991 r. i zgodnie z art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS winien być doliczony do pracy w warunkach szczególnych, który przekroczyłby 15 lat.

W tej sytuacji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie M. B. prawa do emerytury oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy okazała się uzasadniona, a jej uwzględnienie wywołało skutek w postaci orzeczenia reformatoryjnego.

Poza sporem było, że wnioskodawca wykazał ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie jest członkiem OFE i że ZUS uznał 14 lat, 11 miesięcy i 4 dni zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Bezspornym w sprawie było również, że w okresie od 26.11.1981 r. do 17.07.1982 r. wnioskodawca był zatrudniony na budowie eksportowej w Iraku, gdzie był zatrudniony przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, która to praca jest zaliczana do pracy w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A, dział V, pkt 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Analiza akt sprawy wykazuje, że w okresie od 18.07. do 24.07.1982 r. nastąpił powrót do kraju, od 26 lipca do 24 sierpnia 1982 r. wnioskodawca korzystał z urlopu wypoczynkowego dewizowego, od 25 sierpnia do 7 września 1982 r. z dni wolnych po eksporcie z tytułu różnic czasu pracy. Następnie od 3 września do 30 września 1982 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim, a od 1 października do 10 października 1982 r. na urlopie bezpłatnym. Do pracy po eksporcie M. B. powrócił 11 października 1982 r.

Z uzasadnienia Sądu I instancji wynika, co słusznie zarzuca apelacja, że Sąd ten swoje rozważania odniósł jedynie do dni wolnych po eksporcie z tytułu różnic czasu i na poparcie swojego stanowiska powołał uchwałę 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 22.05.2013 r. sygn. III UZP 1/13.

Poza zainteresowaniem Sądu Okręgowego pozostał chociażby okres od 3.09. do 30.09.1982 r. kiedy wnioskodawca przebywał na zasiłku chorobowym.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 18.05.2012 r. sygn. III UK 99/11, Lex nr 122 7193 okres pobierania zasiłku chorobowego po powrocie pracownika z budowy eksportowej (na której wykonywał pracę w szczególnych warunkach) , po podjęciu przez niego pracy w macierzystym zakładzie pracy na stanowisku wymienionym w wykazie prac w szczególnych warunkach i z mocy unormowań rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (tj. Dz. U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm.) był okresem zatrudnienia w rozumieniu ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 ze zm.), a następnie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) i zarazem okresem pracy w szczególnych warunkach, uprawniającym do wcześniejszej emerytury. Takiego charakteru nie odebrała mu późniejsza zmiana stanu prawnego dokonana ustawą z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) oraz ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Należy zaznaczyć, że stanowisko to nie utraciło na aktualności, co jednoznacznie wynika z uzasadnienia uchwały 7 Sędziów SN z 22.05.2013 r. sygn. III UZP 1/13.

Doliczając okres 28 dni (od 3.09. do 30.09.1982 r.) do okresu pracy w warunkach szczególnych, przy uwzględnionym przez ZUS okresie 14 lat, 11 miesięcy i 4 dni – okres ten przeniesie sporne 15 lat w warunkach szczególnych.

Końcowo Sąd II instancji zauważa, że Zakład Ubezpieczeń nie zaliczył do wymiaru pracy w warunkach szczególnych wszystkich okresów nieskładkowych przypadających po dniu 14.11.1991 r. Wykaz tych zwolnień zawiera zaświadczenie o okresach nieskładkowych wydane przez (...) S.A. (k. 8 akt ZUS).

Zgodnie z uchwałą SN z 27.11.2003 r. III UZP 10/03 Lex 81642 do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.),

wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.).

Stanowisko to zostało potwierdzone w wyroku Sądu Najwyższego z 18.05.2012 r. III UK 99/11 Lex 122 (...).

Mając na uwadze powyższe Sad Apelacyjny stwierdził, że wnioskodawca M. B. spełnił wszystkie przesłanki z art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS do przyznania emerytury, dlatego zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.